

2024 m. rugsėjo mėn. eksporto prognozė

Paskelbta 2024 m. rugpjūčio 31 d.

Santrauka

Prognozuojama, kad **2024 m. lietuviškos kilmės prekių eksporto (be energetinių produktų) vertė padidės 3,8 proc. per metus** (iki 20,3 mlrd. eurų), o **2025 m. – 17,3 proc.** (iki 23,9 mlrd. eurų). 2024 m. pirmąjį pusmetį lietuviškos kilmės prekių eksporto (be energetinių produktų) vertė sumenko 2,7 proc.; eksporto kainos mažėjo 5,1 proc., o eksporto apimtys augo 2,4 proc. per metus. 2024 m. tikimasi eksporto apimčių augimo ir kainų mažėjimo. 2025 m. prognozuojamas spartesnis eksporto apimčių augimas, eksporto kainoms praktiškai nekintant.

Prognozuojama, kad **2024 m. reeksporto (išskyrus energetinius produktus) vertė sumažės 8,5 proc.** (iki 13,1 mlrd. eurų), **2025 m. vertė padidės 16,5 proc.** (iki 15,3 mlrd. eurų) per metus. 2024 m. pirmąjį pusmetį prekių reeksporto vertė mažėjo 17,3 proc.; reeksporto kainos sumenko 1,3 proc., o apimtys mažėjo 16,2 proc. per metus. 2024 m. tikimasi reeksporto apimčių mažėjimo, praktiškai nekintant kainoms. 2025 m. reeksporto vertės kaitai didelę įtaką darys reeksporto apimčių augimas, kainoms beveik nekintant.

Prognozuojama, kad **2024 m. paslaugų eksporto vertė padidės 8,9 proc.** (iki 22,0 mlrd. eurų), **2025 m. – 1,9 proc.** (iki 22,4 mlrd. eurų) per metus. 2024 m. pirmąjį ketvirtį paslaugų eksporto vertė augo 13,5 proc.; eksporto kainos mažėjo 1,3 proc., o apimtys augo 15,0 proc. per metus. 2024 m. prognozuojamas paslaugų eksporto apimčių augimas nekintant kainoms. 2025 m. tikimasi teigiamos kainų kaitos, ir nežymaus kiekio mažėjimo.

1 lentelė. Eksporto apimčių, kainų ir verčių augimo prognozės.

Eksporto kategorija		2022	2023	2024P	2025P
Lietuviškos kilmės prekių eksportas, išskyrus energetikos produktus	Apimtys	-4,4%	-9,7%	6,7%	16,3%
	Kainos	24,0%	-1,0%	-2,7%	0,8%
	Vertės	18,3%	-10,6%	3,8%	17,3%
Prekių reeksportas, išskyrus energetikos produktus	Apimtys	10,9%	-0,3%	-8,2%	16,7%
	Kainos	7,6%	-3,8%	-0,4%	-0,2%
	Vertės	19,5%	-4,4%	-8,5%	16,5%
Paslaugų eksportas	Apimtys	3,7%	9,8%	8,0%	-1,3%
	Kainos	23,6%	5,8%	0,8%	3,2%
	Vertės	28,3%	15,8%	8,9%	1,9%

Šaltiniai: Valstybės duomenų agentūra ir Inovacijų agentūros skaičiavimai.

Prognozių palyginimas, pagrindinės prielaidos ir rizikos

Lyginant 2024 m. rugsėjo mėn. ir 2024 m. kovo mėn. VŠĮ „Inovacijų agentūra“ eksporto prognozių scenarijus, 2024 m. lietuviškos kilmės prekių (be energetinių produktų) eksporto, prekių reeksporto (be energetinių produktų) prognozės yra mažinamos, o paslaugų eksporto verčių augimo prognozė yra didinama. Pagrindinė eksporto peržiūrų

priežastis – prastesni, nei buvo tikimasi metų pradžioje, faktiniai 2024 m. pirmojo pusmečio rezultatai. Tebetvyrantis verslo aplinkos netikrumas dėl karo veiksmų Ukrainoje, sankcijų spaudimas Rusijos ir Baltarusijos režimams, turi tiesioginį reikšmingą poveikį Lietuvos prekių ir paslaugų eksporto apimčių kaitos potencialui. Eksporto apimčių kaita yra gerokai nuosaikesnė, nei buvo tikimasi 2024 m. pradžioje. Eksporto augimo tempas tiesiogiai priklausys nuo ES ir pasaulinės ekonomikos atsigavimo tempo.

2024 m. kovo mėn. VšĮ „Inovacijų agentūra“ prognozavo, kad 2024 m., palyginti su 2023 m., lietuviškos kilmės prekių eksporto vertė (be energetinių produktų) turėtų augti 14,1 proc. 2024 m. rugsėjo mėn. prognozuojamas 3,8 proc. metinis augimas. 2024 m. kovo mėn. buvo prognozuotas 5,1 proc. prekių reeksporto (be energetinių produktų) augimas, 2024 m. rugsėjo mėn. prognozuojamas 8,5 proc. metinis kryptis. Paslaugų eksporto prognozė 2024 m. kovo mėn. buvo 5,4 proc., dabar ji didinama iki 8,9 proc. 2025 m. atitinkamų rodiklių peržiūra koreguojama mažiau. 2025 m. eksporto verčių augimo prognozė yra 17,3 proc., 16,5 proc. ir 1,9 proc.

2 lentelė. Eksporto verčių prognozių palyginimas.

Eksporto kategorija	2024 m. rugsėjo mėn. prognozė			2024 m. kovo mėn. prognozė		
	2023	2024P	2025P	2023	2024P	2025P
Lietuviškos kilmės prekių eksportas, išskyrus energetikos produktus	-10,6%	3,8%	17,3%	-11,1%	14,1%	23,4%
Prekių reeksportas, išskyrus energetikos produktus	-4,4%	-8,5%	16,5%	-4,2%	5,1%	25,1%
Paslaugų eksportas	15,8%	8,9%	1,9%	10,3%	5,4%	4,7%

Šaltiniai: Valstybės duomenų agentūra ir Inovacijų agentūros skaičiavimai.

Prognozuojama, kad **2024 m. lietuviškos kilmės prekių eksporto (be energetinių produktų) vertė padidės 3,8 proc.** per metus (iki 20,3 mlrd. eurų), o **2025 m. – 17,3 proc.** (iki 23,9 mlrd. eurų). 2024 m. pirmąjį pusmetį lietuviškos kilmės prekių eksporto (be energetinių produktų) vertė sumenko 2,7 proc.; eksporto kainos mažėjo 5,1 proc., o apimtys didėjo 2,4 proc. per metus. 2024 m. antrąjį pusmetį, tikimasi, tolimesnės teigiamos apimčių kaitos ir neutralios kainų įtakos. 2025 m. prognozuojamas apimčių augimas, kainoms nedarant reikšmingesnės įtakos.

2024-2025 m. prognozė remiasi keletu prielaidų: (1) Numatomas Europos ekonomikos augimas. Pagal Europos Komisijos (pavasario) prognozę ES-27 šalių ekonomikos 2024 m. augs 1,0 proc. per metus, 2025 m. – 1,6 proc. per metus.¹ Būtent ES šalys yra pagrindinės lietuviškos kilmės eksporto partnerės, todėl 2024-2025 m. prognozuojamas teigiamas eksporto pokytis. Nors 2024 m. ES-27 šalių ekonomikų augimas bus ganėtinai nuosaikus, tačiau neigiama 2023 m. lietuviškos kilmės eksporto apimčių bazė, turėtų lemti eksporto apimčių augimą. (2) Numatomas lėtesnis nei 2023 m. kainų augimas Europos Sąjungoje. Pagal Europos Komisijos (pavasario) prognozę 2024 m. ES-27 šalių ekonomikų SVKI²

¹ Europos komisija. 2024 m. pavasario ekonominė prognozė. https://economy-finance.ec.europa.eu/document/download/6e6837c1-e00c-42ed-9f10-8d1ad56f913a_en?filename=spring_forecast-2024_statisical%20annext_en.pdf

² Suderintas vartotojų kainų indeksas

padidės 2,7 proc., 2025 m. – 2,2 proc. Lietuvos prekių eksporto kainos 2024 m. pirmąjį pusmetį, vis dar mažėjo, labiausiai dėl aukštos 2023 m. bazės, o 2024 m. antrąjį pusmetį prognozuojama silpnai neigiama kainų kaita. 2025 m. eksporto kainų dinamika bus nežymiai teigiama.

Yra rizikų, susijusių su šių prielaidų neišsipildymu. Tačiau rizikos, palyginti su praėjusiomis prognozėmis, iš esmės, karo Ukrainoje kontekste, nesikeičia. (1) Karo baigtis Ukrainoje tiek laiko, tiek ir rezultato požiūriu kol kas dar nėra žinoma. Tai lemia didelį bendrą politinį ir ekonominį neužtikrintumą visame Europos kontinente. Karo veiksmams pasibaigus, teigiamas poveikis pasaulio ekonomikos aktyvumui nėra atmestinas. (2) Padidėjusi įtampa Artimuosiuose Rytuose daro spaudimą pagrindinių žaliavų, ypač naftos ir aukso, kainoms. Prognozuojama, kad 2024-2025 m. bendros žaliavų kainos šiek tiek sumažės, tačiau išliks trečdaliu aukštesnės nei prieš pandemiją³. Kainų prognozių rizika yra labiau nukreipta į didėjimą, o pagrindinė rizika kyla dėl konflikto Artimuosiuose Rytuose plėtimosi. Konflikto sukeltas žaliavų kainų augimas didintų pasaulinę infliaciją ir dar labiau atitolintų pasaulinį pinigų politikos švelninimą. (3) Sankcijos Rusijai ir Baltarusijai, tebesitęsiantis politinių ir prekybinių santykių ribojimas su šiomis šalimis, lemia ekonominių ir politinių santykių blogėjimą, o to poveikis ekonominėje perspektyvoje nėra pilnai žinomas. Atsižvelgiant į visas šias rizikas, eksporto vertė gali būti koreguojama ir žemyn, ir aukštyn. Lėtesnę eksporto raidą galėtų lemti mažiau palanki pagrindinių prekybos partnerių ekonomikų raida ar dar labiau padidėsianti geopolitinė įtampa pasaulyje.

Prognozuojama, kad **2024 m. reeksporto (išskyrus energetinius produktus) vertė sumažės 8,5 proc.** – (iki 13,1 mlrd. eurų), **2025 m. – padidės 16,5 proc.** (iki 15,3 mlrd. eurų) per metus. Kitaip nei lietuviškos kilmės prekių eksporto atveju, 2024 m. pirmąjį pusmetį, reeksporto vertės sumažėjimą lėmė ne sumažėjusios kainos (1,3 proc.), o ženkliai susitraukusios apimtys (16,2 proc.). 2024 m. antrąjį pusmetį, tikimasi, silpnos teigiamos tiek kainų, tiek apimčių kaitos. 2025 m. prognozuojamas apimčių augimas, kainoms nedarant įtakos.

2024-2025 m. prekių reeksporto prognozė remiasi tomis pačiomis prielaidomis, tačiau yra ir skirtumų. 2024 m. reeksporto kryptys kiek skiriasi, palyginti su lietuviškos kilmės prekių eksporto kryptimis. Rizikos dėl prognozių neišsipildymo yra tokios pat kaip lietuviškos kilmės eksportui, tačiau čia paminėtina ir papildoma rizika – galimas sienų uždarymas su Baltarusija; iniciatyvos riboti sankcionuotų prekių srautus į Rusiją per trečiąsias šalis ir Lietuvos iniciatyvos plėsti dvigubos paskirties prekių sąrašą, ribojant jų patekimą į Rusijos rinką. Atsižvelgiant į šias papildomas rizikas, reeksporto vertės kaita gali būti lėtesnė, nei pagrindiniame prognozių scenarijuje.

Prognozuojama, kad **2024 m. paslaugų eksporto vertė padidės 8,9 proc.** – (iki 22,0 mlrd. eurų), **2025 m. – 1,9 proc.** (iki 22,4 mlrd. eurų) per metus. 2024 m. pirmąjį ketvirtį paslaugų eksporto vertė augo 13,5 proc.; eksporto kainos mažėjo 1,3 proc., o apimtys išaugo 15,0 proc. per metus. 2024 m.

³ Pasaulio bankas. 2024 m. balandžio mėn. žaliavų kainų prognozė.

<https://openknowledge.worldbank.org/server/api/core/bitstreams/10913920-7b3d-4323-8ccc-43e764336dd2/content>

tikimasi silpnai teigiamos kainų kaitos ir nuosaikesnio eksporto apimčių augimo. 2025 m. prognozuojamas kainų augimas ir apimčių mažėjimas, tačiau didesnę įtaką vertės kaitai darys eksporto kainos. Pastarųjų kaita, kitaip nei prekių eksporte, labai priklauso nuo ekonominių procesų vidaus rinkoje. Prognozių prielaidos ir rizikos dėl prognozių neišsipildymo yra tokios pat kaip lietuviškos kilmės eksportui ir reeksportui.